

LAG- OCH EKONOMIUTSKOTTETS
BETÄNKANDE nr 25/1988-89 med anledning av

- 1) ltm Lasse Wiklöfs m.fl. hemställningsmotion till landskapsstyrelsen om tillståndsplikt för fiskodlingar,
- 2) ltl Christina Hedman-Jaakkolas m.fl. hemställningsmotion till landskapsstyrelsen om tillståndsplikt för fiskodlingar samt
- 3) ltm Anders Erikssons m.fl. hemställningsmotion till landskapsstyrelsen om en utredning av möjligheterna att begränsa fiskodlingarnas storlek och specificera de övriga krav som ställs på odlingarna.

Landstinget har den 30 november 1988 inbegärt lag- och ekonomiutskottets yttrande över de två först nämnda motionerna och den 3 april 1989 över den sistnämnda motionen. Utskottet, som i ärendet hört landskapsstyrelseledamoten Karl-Göran Eriksson, t.f. lagberedningschefen Lars Karlsson, fiskeriintendenten Carl Storå, landskapsveterinären Rauli Lehtinen samt fiskodlaren Hans Nordqvist, får i anledning härav anföra följande.

I motionerna föreslås att tillståndsplikt införs för fiskodlingar. Dessutom efterlyses en utredning av möjligheterna att begränsa fiskodlingarnas storlek till maximalt ca 100 ton fisk per år. Utskottet har enligt 23 § 2 mom. arbetsordningen beslutat handlägga motionerna i ett sammanhang och avge gemensamt betänkande.

Utskottet konstaterar inledningsvis att fiskodlingarna nu fått en sådan omfattning att det verkar starkt förorenande på den marina miljön. Utsläppen av närsalter och organiskt material leder till en övergödning av vattnet, som i sin tur tär på vattnets syreressurser.

Vad gäller de åländska fiskodlingarna har utskottet erfarit att dessa expanderat mycket kraftigt den senaste tiden och idag närmast är att jämföra med industrier. Fiskodlingarna utgör som en följd härav den klart största föroreningskällan, bortsett från luftföroreningar, i de åländska vattenområdena vad gäller fosfor och

kväve. Enligt uträkningar som utskottet tagit del av är den mängd fosfor som härrör från de åländska fiskodlingarna vid en produktion på 6.500 ton per år uppskattningsvis 78.000 kg per år och mängden kväve 520.000 kg per år. Detta utgör ungefär 83 procent respektive 62 procent av den totalt lokalt producerade fosfor- och kvävebelastningen.

Samtidigt som föroreningarna för fiskodlingarna ökat kraftigt noterar utskottet att i den östersjööverenskommelse som antogs 1988 sägs att åtgärder skall vidtagas för att så snabbt som möjligt och senast 1995 få ner 1985 års föroreningsnivå i Östersjön till hälften. Nämnas bör i detta sammang att den odlade mängden fisk 1985 var ungefär 2.000 ton, medan den i år grovt uppskattat beräknas vara på 6.500 ton.

Utskottet konstaterar att den nuvarande miljöbelastningen ligger på en oacceptabelt hög nivå och att radikala åtgärder snabbt måste vidtagas för att få ner fiskodlingarnas föroreningsnivå.

Ur miljövardssynpunkt är det enligt utskottets mening inte fiskodlingarnas storlek i sig som är problemet utan den miljöbelastning de orsakar i våra vatten. Om ett tillfredsställande omhändertagande av avfallet sker, så att miljöbelastningen hålls på en fullgod nivå, finns det som utskottet ser det inga skäl att ur marina miljösynpunkter begränsa odlingarnas storlek.

Utskottet vill poängtera att fiskodlingsverksamheten bortsett från föroreningarna har många positiva sidor och att odlingarna är av stort värde för det åländska näringslivet särskilt i skärgården. Fiskodlingsverksamheten kan dock ej tillåtas att expandera till förfång för andra näringar såsom turism och fiske. Ursprungstanken var att fiskodlingarna skulle drivas på familjebasis, vilket idag inte längre är fallet.

Utskottet har erfarit att landskapsstyrelsen nyligen med stöd av 1 kap. 19 § vattenlagen infört en tillståndsplikt för fiskodlingar och att de åländska fiskodlingarna för tillfället uppmanas att ansöka om tillstånd hos landskapsstyrelsen. Utskottet önskar i detta sammanhang framhålla att det är av största vikt att tillståndsplikten åtföljs av krav på omhändertagande av avfallet och att såväl nyetablerade som gamla fiskodlingar omfattas av tillståndsplikten. Med beaktande av att den efterlysta tillståndsplikten införts och med vad som ovan sagts om begränsning av odlingarnas storlek har utskottet enhälligt beslutat att förkasta

motionernas klämmor. Utskottet omfattar dock motionernas syftemål och poängte-
rar vikten av att fiskodlarna förmås ta hand om sitt avfall, i annat fall bör
landskapsstyrelsen överväga att begränsa odlingarnas storlek och näringens framtida
omfattning.

Med hänvisning till det ovan anförda får utskottet härmed värdsamt föreslå

att Landstinget förkastar hemställ-
ningsmotionerna nr 14, 26 och
84/1988-89.

Mariehamn den 21 september 1989

På lag- och ekonomiutskottets vägnar:

Anders Eriksson
ordförande

Carina Strand
sekreterare

Närvarande vid ärendets avgörande behandling: ordföranden Anders Eriksson,
viceordföranden Hedman-Jaakkola, ledamöterna Harry Eriksson och Söderlund samt
ersättaren Wiklöf.